

Mai mult decât „doar o vorbă...” cu George Pruteanu

□ **Ce relație aveți cu lumea Thaliei, ca om de cultură? Dacă mai aveți timp să mergeți la teatru...**

■ Mulțumesc! Utimele spectacole pe care le-am văzut au fost alaltăieri (12 decembrie '97, n.n.), la Festivalul de Teatru Studențesc, care a avut loc la Teatrul „Ion Creangă”, unde am văzut o chestie pusă de o trupă din Târgoviște, **Strip-tease** de Mrožek, jucată studențește, cu unele stângăcii, dar simpatic, și una pusă de Emil Hossu cu o trupă din București, plină de haz, pe muzică modernă, ceva folcloric, o poveste după Ispirescu, dar făcută foarte haios, tineresc, bun de văzut, adică nu te plictisea! Am fost sustras de alte obligații și n-am putut vedea restul festivalului.

Am mai văzut la Național ultimele premiere, de pildă Ibsen, și **Orfeu în Infern**, cu o distribuție care nu m-a satisfăcut grozav. M-ai întrebat de relațiile mele cu lumea Thaliei. Ele sunt vechi. Pe vremuri am montat chiar eu teatru, când eram student: Eugen Ionescu, **Lecția**, Beckett, **Așteptându-l pe Godot** (și în franceză, și în română), Sorescu, **Paracliserul și Iona**. De asemenea, sunt prieten bun de tot cu câțiva mari actori: Traian Stănescu, Ilinca Tomoroveanu, Mișu Fotino, Victor Rebengiuc (chiar am să fac sărbătorile cu ei), așa că... mă prăpădesc după Thalia... îngustă sau lată!

□ **Din copilărie ați avut o patimă pentru ea?**

■ Nu chiar. Dar îmi plăcea. Aveam chiar trupa mea de studenți, „Mini Teatru Club”, cu care am montat

spectacolele de care-ți povesteam. Am păstrat chiar tăieturile din presă, cu cronicile apărute atunci, în anii șaptezeci și... Apoi ne-a tăiat macaroana Partidul, pentru că **Așteptându-l pe Godot** a fost interzis după două reprezentații.

□ **Sunteți extrem de charismatic. V-ați dorit vreodată să fiți actor?**

■ Nu. Sincer să fiu, nu mi-am dorit, dar îi respect foarte mult pe actori. Îi și compătinesc pentru efemeritatea muncii lor, mai ales având acești prieteni, mari actori, mă uit... ce rămâne în afară de colecția aceea de cronici și fotografii de pe pereți, color sau postere, dacă au ajuns vedete?... Majoritatea actorilor să știi că au fotografii alb-negru! Și albumul acela de cronici, repet... Mai nou, acum sunt și benzile video!... Dar nu din cauza asta nu m-a atras lumea lor. Tata vroia să mă fac medic. Nici asta nu m-a atras...

□ **Care este actorul dumneavoastră preferat?**

■ George Constantin. Până acum nu s-a găsit nimeni să-l egaleze. După el, Traian Stănescu, la o anumită distanță (să nu se supere, că mi-e prieten de ani de zile). Actorul străin preferat este Peter O'Toole.

□ **Ați văzut cumva Hamlet pus de Tompa Gábor?**

■ Cu Pintea? Da. E bun. Și Adrian îmi place foarte mult. Am și o casetă cu el. Recită foarte frumos, și în engleză... E un actor inteligent, intelectual, care știe, înțelege ce joacă. ■ I.F.

TRIPTICUL INTOLERANȚEI

O temă imposibilă

Voi face doamnei tale ce al făcut tu jupănelei mele – propun acest titlu pentru repertoriile dramatice ale ultimilor ani '90. Piesa a fost scrisă de Bolintineanu la 1868. E o pestilență de bălci al spiritului, în care numai vârsta decadentă a unei culturi ar fi putut dezlega delicii, dacă ar fi avut și simțurile rafinate pe măsură. Ar putea-o face măcar astăzi, dacă le-ar avea.

Dar nu le are. Stângace, ilară și grandilocventă, fără putere dramatică și mai ales neterminată, piesa e, desigur, cu neputință de pus în scenă, pentru un lucid lucrător în teatrul românesc. Totuși, sub toate aceste poveri de vetustitate și de neputință literară stă chiar mânia galantă și foarte valahă a lui Vodă Ștefan Gheorghe! Dramatică și aventuroasă mi se pare a fi însăși întâmplarea de a întâlni un asemenea text orgolios și ridicol, care ne

aparține, dar pe care nu-l recunoaștem a ne reprezenta, vorbind despre o medievalitate ciudată, uneori schimonosită, care se ia în serios și pune preț pe butaforia romantică. Acum, în plină canoadă anticanonică, simpaticele eșecuri ale copilăriei literaturii noastre în limba română ne rămân străine. Sub oprobiul său le ține și omul de teatru: dușmanul tuturor fixităților și fixațiilor.

Alte piese (proaste) istorice, cu neputință de montat pe scenă de către un om cu scaun la cap, ar mai fi: **Mihnea Vodă care-și taie boierul**, tot de Bolintineanu, **Voichlța de Romanle și Elena Dragoș de Moldavia** de Asachi; apoi **Mihul de Nicolae Istrati**, **Moartea lui Mihai Viteazul la Turda** de C. Halepliu, **Matei Basarab sau Dorobanții și seimenii** de G. Baronzii și chiar piesa lui Al. Depărățeanu, apreciată de Eminescu, **Grigore Vodă, domnul Moldovei**. Cât despre **Curtea lui Neagoie Vodă** de V.A. Urechia, **Radu**

III cel Frumos de George Bengescu-Dabija sau **Despot Vodă** de N. Scurtescu, sângeroase, naturaliste, ele vin cu recomandarea cum nu se poate mai provocatoare a lui Caragiale: „minunății de absurditate”.

Promoțiile din jurul vârstei mele, până către grupul optzeciștilor (sceptice și superficiale, inteligente și lucide, până la forme extreme de vanitate maniacală a spiritului de echilibru, a politeții și a bunului-simț mediu) suferă de o lipsă cronică de umor. De când deriziunea și ironia nu mai sunt simple petreceri umorale, ci chestiuni de-a dreptul formale în discuția operei de artă, e de-nțeles.

Reciclarea stilurilor, dezgroparea obiectelor abandonate de decenii sau de veacuri în marginea dogmelor și modelelor, revivificarea unor limbaie ieșite din circulație, valorarea vetustului, în fine descrierea istoriei neoficiale și a unor fapte artistice considerate până acum de rang